

In memoriam: Cheryl Lans (1962-2020)

TEDJE VAN ASSELDONK | Cheryl Lans studeerde in Ontario (Canada) landbouwwetenschappen en won na haar kandidaatsexamen een beurs om in Europa te studeren. Ze deed in Wageningen haar master bij ecologische landbouw en via een aanvullende beurs promoveerde ze in 2001 aan de WUR op etnoveterinair onderzoek in haar geboorteland Trinidad en Tobago. Daarna deed ze met professor Nancy Turner (Victoria, Canada) en lokale boeren participierend etnoveterinair onderzoek in British Columbia.

Dat resulteerde in een stroom van publicaties over Canadese volksgeneesmiddelen voor dieren, die tot dit jaar doorging. Na verschillende tijdelijke aanstellingen als docent in Ontario en Victoria lukte het haar niet om een nieuw onderzoeksproject gefinancierd te krijgen, ondanks 33 wetenschappelijke publicaties, waaronder enkele die zeer vaak geciteerd werden. Als vrijwilliger was ze vanaf 2008 werkzaam op verschillende boerderijen in British Columbia. Daar zette ze haar etnobiologische observaties voort en bleef ze heel

actief in wetenschappelijke discussies. Sinds 2007 was Cheryl *associated staff member* van het Instituut voor Etnobotanie en Zoöfarmacognosie en publiceerden we veel samen, ook in dit tijdschrift.

Daarnaast zijn ook enkele publicaties van Cheryl, al dan niet met anderen, hier besproken of samengevat. Onze laatste gezamenlijke publicatie zal dit jaar verschijnen in een boek over Amerikaanse geneesplanten, opgedragen aan de in 2017 overleden etnobotanicus James Duke.*

Cheryl overleed op 2 februari dit jaar totaal onverwacht aan een herseninfarct. Het was een schok voor alle collega's. Haar laatste artikel vat ik hieronder samen, zoals ik haar eerder had beloofd.

* Lans C & Van Asseldonk T. Dr. Duke's phytochemical and ethnobotanical databases, a cornerstone in the validation of ethnoveterinary medicinal plants, as demonstrated by data on pets in British Columbia (in print). Ch. 11 in ICMAP series Medicinal and Aromatic Plants of the World, vol.6: North America, edited by professor Ákos Máthé.

Wordt het gebruik van volksremedies voor dieren gevalideerd door modern onderzoek?

Lans inventariseerde tussen 2003 en 2006 bij zestig biologische boeren, kruidenexperts en holistische dierenartsen de kruidenproducten die zij voor dieren gebruikten. De resultaten hiervan werden teruggekoppeld naar de participanten in de vorm van stalboekjes. In 2018 werden deze middelen vergeleken met actuele wetenschappelijke literatuur, om te beoordelen of ze interessant genoeg waren om nader te onderzoeken. Mensen geven huisdieren meestal de planten die ze zelf gebruiken voor vergelijkbare gezondheidsproblemen. Veel van deze planten zijn dan ook onderzocht in verband met toepassingen voor de mens. Gezien de ervaringen bij het gebruik voor dieren en het preklinisch onderzoek in verband met humaan gebruik lijkt het etnoveterinaire gebruik gerechtvaardigd. Deze zaken zouden echter, ook wat betreft veiligheid, dosering en toedieningsvormen, voor huisdieren zeker nog klinisch getoetst moeten worden.

Veel ervaringen die werden gemeld betroffen traumabehandeling en gewrichtspijn bij honden met planten als *Arctium lappa*, *Hydrangea arborescens* en *Lactuca muralis*. Anaalklierproblemen werden behandeld met *Allium sativum*, *Aloe vera*, *Calendula officinalis*, *Plantago major*, *Ulmus fulva*, *Urtica dioica* en *Usnea longissima*. Astma werd behandeld met *Linum usitatissimum*, *Borago officinalis*, *Ver-*

basum thapsus, *Cucurbita pepo*, *Lobelia inflata* en *Zingiber officinale*. Tegen hartproblemen werden *Crataegus oxyacantha*, *Cedronella canariensis*, *Equisetum palustre*, *Cypripedium calceolus*, *Pinus ponderosa*, *Humulus lupulus*, *Valeriana officinalis*, *Lobelia inflata*, *Stachys officinalis* en *Viscum album* gebruikt. Planten die werden gebruikt bij epilepsie, reisziekte en angst waren: *Avena sativa*, *Valeriana officinalis*, *Lactuca muralis*, *Scutellaria lateriflora*, *Satureja hortensis* en *Passiflora incarnata*. Bij kanker werden *Phytolacca decandra*, *Ganoderma lucidum*, *Lentinula edodes*, *Rumex acetosella*, *Arctium lappa*, *Ulmus fulva*, *Rheum palmatum*, *Frangula purshiana*, *Zingiber officinale*, *Glycyrrhiza glabra*, *Althea officinalis*, *Rumex crispus* en *Plantago psyllium* gebruikt. *Trifolium pratense* werd specifiek tegen prostaat-tumoren gebruikt. Er werden tijdens het veldwerk ook enkele planten genoemd waarover te weinig onderzoek beschikbaar was om er een uitspraak over te doen, maar de meeste gedocumenteerde planten lijken zinvol om nader te bekijken. ■

Auteursgegevens: zie pagina 21.

REFERENTIE | Lans, C. Do recent research studies validate the medicinal plants used in British Columbia, Canada for pet diseases and wild animals taken into temporary care? J Ethnopharmacol 2019;23:366-392.